

R E L A T I E
V A N D E
C E R E M O N I E N ,

als andersints, ontrent de Krooninge

vande

Koninginne van Polen,

Tot VVarsouw den 19. October 1670.

IN 's GRAVEN-HAGE,
By JACOBUS SCHELTUS, Ordinarius Drucker van
de Hoogh Mog. Heeren Staten Generael der
Vereenigde Nederlanden;
Anno 1670.

*Relatie van de Ceremonien , als andersints**ontrent de Crooninge van de Koninginne van Poolen, toe
Warsouw den negentienden October 1670.*

SMorgens ontrent thien uyren , naer ende onder het los-
branden van eenige Stucken Kanon , is het beginsel ge-
weest van dese Actie ; marcherende eerst uyt alle den
Adel, Senatoren, ende Grooten van het Rijck, naer
hare rangh, de gequalificeerste de achterste, ende daer aen im-
mediatelijck even voor den Koningh, den Ambassadeur van
den Staet der Vereenichde Nederlanden, waer op quam den
Koninck, de Kroon op het Hooft, den Cepter in de rechter,
ende den Appel des Rijcx in de lincker handt hebbende, ende
geleydt werdende door de Bisschoppen van Posen ende Cujavia,
in haer Bisschoplijcke Ornaet, ende Myters op het hooft,
ende wierde voor sijn Majesteit ghedragen het bloot Sweert
door den Rijcx Drossaert (gelijck Ensisfer Regni) geaccom-
pagneert met de twee Marschalcken met haer Stocken, wer-
dende mede de Mantel achter op gehouden door een Kamer-
Heer den Sarost van Nyhoff, ende volchde daer op de Ko-
ninginne in haer ordinaris habijt, sonder Ornamenten van de
Croon, geleyt werdende aen de rechter-handt door den Nun-
cius van den Paus, ende aen de lincker-handt door den Extra-
ordinaris Ambassadeur van den Keyser, werdende mede den
sleep achter op-gehouden, ende gevolcht door een groot getal
van Dames, de gequalificeerste van het Rijck, ende sijn aldus
gemarcheert van het Konincklijcke Sloth, over het Pleyn, on-
der een geduyrich gespeel van Trompetten, Trommelen, ende
Schalmeyen, tot aen de Hooft-Kerck van Warsouw, zijnde
van de Kamer des Koninck, de trappen af, over de straten, tot
aen de Hooft-Kerck voornoemt, de vloer beleydt met roodt
en wit Laecken, ende de straten over al aen weder-zyden be-

set met de Guarden des Koninck , daer in uytmuyten die van het Duytsche Regiment , hebbende de Vaendels seer stijf ende kostelijck gheborduert , uytbeeldende verscheide *Emblemes* , zijnde over al de Huysen ende Straeten beset met een uytnemende meenichte van allerley soorte van Menschen ; In de Kerck komende , was daer de presse so groot , dat de marsch gheturbeert , ende difficijl voor elck te komen was , op de gedestineerde plaetsen , niet jegenstaende den Marschalek met sijn Staf voor gingh , ordonnerende plaets te maecten voor de Ambassadeurs : In het midden van het Coer , recht over het Altaer , was gemaeckt een hoogen Throon , daer op de Koninginne , opgeleydt door den Koninck selfs , met alle hare Dames geplaceert is geworden ; Ende aen de rechter hant tegens de Muyr was een plaets geprepareert voor den Koninck , ende aende lincker handt voor drie Persoonen , daer in geplacert zijn den Nuntius vanden Paus , nevens den Ambassadeur vanden Keyser , ende die van haer Ho. Mo. , alle drie ghelijck nevens den anderen , zijnde dese plaetsen bysonderlijck , ende voorts de gantsche Kerck met kostelijcke Behanghselen ende Tapyten verciert , ende is den dienst begonnen onder het singen van een heerlijk Musijk , door den Aerts-Bisschop van Gnesen , Primas Regni , geadsisteert door de Bisschoppen van Cujavien ende Colm , Vice-Cancelier , ende is de Koninginne door twee vande voorz Bisschoppen van den Throon afgehaelt , ende gebracht voor het hooch Altaer , alwaer de selve nae verscheide Ceremonien , volghens de maniere der Roomsche Kerck , veranderingh van gewaedt , afneminghe van Cieraet , het hayr los ghedaen zijnde door eenige van haer Dames d'honneur , is door den hoochst-ghedachten Heer Aertz-Bisschop gesalft , ende gekroont geworden , met over-handt-reyckinge vande Ornamenten des Rijcx , leggende den Koninck op sijn plaets boven geroert , geduyrende dese actie , op de knye , soo wel als de Coninginne voor het hooch Altaer , ende is daer

naer

naer haer Majesteyt door des selfs, de Heeren Bisschoppen wederom gebracht op den voorigen Throon: t welcke alles aldus gedaen zijnde, soo zijn door de Kerck, als oock over Straet, onder het Volck ghegoeyt verscheyde silvere penninghen, hebbende aen de eene zyde secker *Emblema*, met het cijffer van de Koninginne, ende een circumscriptione; *Cumeo eram cuncta componens*, ende aen de andere zyde; *Eleonora Maria Iosepha, D. G. Regina Pol. M. D. Lit. Rus. Prus. Mas. Sam. Kiou. Vol. Sodal. Podl. Liv. Smo. Sev. Czer Nata Princ, Regia Hunga. Boh. Dal. Croa. Scla. Archidux Austriae, Dux Burg Stir. Carn. Cor. Wurt nec non Sup. Inf. Sil. Marchio. Mor. ac Sup. Inf. Lus. Com. Habsb. Tyrol. & Goriz. Ferdinandi III. Filia Leopoldi I. Germana Imperatorum feliciter coronata Warsf. anno MDCLXX. mens. Octob. die xv. (moet zijn) XVIII.* ende is wederom op de eyge manier ende ordre geprocedeert, ende gegaen uyt de Kercke nae het Hoff, gaende de Koninginne met den blooten hayr, ende de Konincklijcke Kroon op het hooft, den Cepter in de rechter, ende den Appel des Rijcx in de linckerhandt, met een groot toegeroep, ende ghejuych van het Volck, lanck leve den Koninck ende de Koninginne, ende vorder foule ontstaende door het werpen van het geldt, ende plunderen van het Laecken, hebbende dit alles geduyrt tot ontrent drie uyren nae de middach; ende nae dat de Koninginne wat uytgerust hadde, zijnde seer gefatigeert door dese Actie, ende wederom het hayr ende huiel verfelt, als mede den Koninck afgeleydt hebbende de Kroon, ende een Hoet genomen, heeft sijn Majesteyt selfs persoonlijck ghelieft, te versoecken den Ambassadeur van haer Ho. Mog., om nevens den Ambassadeur van sijn Keyserlijcke Majesteyt de Koninginne ter banquet te geleyden, gelijk geschiedt is, den hooghst-gemelten Heer Ambassadeur van den Keyser, de Koninginne leydende by de rechter, ende die van haer Ho. Mo. by de linckerhandt, door het gantsche Hoff ende Trappen, tot op een seer groote Zaele, alwaer aen het eynde over dwars gestelt was,

een

een feer lange Tafel , op een verheven plaets , eenige treden op te gaen , ende in de Zale over langhs noch vier andere, ende is den Koningh ende de Koninginne neffens hem aen de linker-handt , in 't midden van de selfde Tafel , neer gaen fitten , ende aen het eene eynde den Ambaffadeur van den Keyfer , en aen het ander eynde, die van haer Ho. Mo. , alle in ghelijcke Arm-ftoelen , sonder dat yemandt meer aen die selfde Tafel gefeten heeft , wefende echter de selfde dicht omringht door een groote meenichte van Heeren van conditien , Officieren van de Croon , die van fervice waren , ende op foodanige folemneyten haer functie selfs waer nemen ; Ende heeft den Koninck eerst toegedroncken de gefontheydt van fijn Keyferlijke Majesteyt ende des selfs Ambaffadeurs, ende daer naer die van haer Ho. Mo. aen den meer-gheseyden Ambaffadeur van den Staet der Vereenichde Nederlanden , gelijk de Koninginne eerst voort gebracht heeft die van den Koninck , ende daer nae den Koninck die van de Koninginne , ende alfoo aen de andere Tafels gefeten waren , namentlijk aen de eerste Tafel de Dames, ende aen de tweede de Senatoren, Biffchoppen ende andere Magnaten , ende aen de derde de Landtboden of Gedeputeerden op den Rijcxdach , aen de vierde de Officieren van de Kroon ; Soo heeft de Koninginne eerst gefalueert ende toegedroncken de Dames , daer naer den Koninck de Senatoren, Gedeputeerden ende Officieren respectivelijck in ordre , die alle den Koninck fuccessivelijck door eenighe van de hare fijn komen bedancken , ende refalueren ; Voor de Tafel , te weten de eerste , door de prefente Biffchoppen ende eenige andere Magnaten ; De tweede door den Vorft Lubomirsky , Marschalck van de Landtboden , en eenige daer by , ende de derde, door den Vice-Cancelier, Biffchop van Culm, den Marschalck *Curiae Regni* , Vice-Cancelier van Lithuanien , ende anderen , den Koningh ende Koninginne toedrinckende, ende naer veele , ende verscheyde functueuse op-diffinghen,

ghen, tot seven toe , heeft dit Banquet ettelijke uyren in de nacht geconsumeert, ende zijn ten laetsten wederom op d'eyge manier als vooren, den Koninck nevens de Koninginne, geleydt werdende by de handt door de hooch-gemelte Ambassadeurs vanden Keyser, ende vande Republicque der Vereenichde Néderlanden, ghemarcheert tot haer respectieve vertrecken, werdende, terwylen dit Bancquet heeft geduyrt, het ghemeene Volck buyten niet alleenich met Dranck ende Wijn, uyt de Fonteynen loopende, maer oock met Spijs, daer onder drie Ossen geheel elck aen een Spit gebraden, versien, ende is alles, sonder merckelijck ongemack ten eynde ghebracht wese, gheprepareert eenighe treffelijcke Vuer-wercken, die eerst 's anderen daechs hebben kunnen aengestecken werden.